

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**2026-2027-O‘QUV YILIDA IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM
MUASSASALARI AGENTLIGI TIZIMIDAGI IJOD MAKTABLARINING
8-SINFIGA QABUL IMTIHONI UCHUN ONA TILI VA ADABIYOT FANIDAN
TEST SPETSIFIKATSIYASI**

**2026-2027- O‘QUV YILIDA IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM
MUASSASALARI AGENTLIGI TIZIMIDAGI IJOD MAKTABLARINING
8-SINFIGA QABUL IMTIHONI UCHUN ONA TILI VA ADABIYOT FANIDAN
TEST SPETSIFIKATSIYASI**

Mazkur spetsifikatsiya Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi tizimidagi ijod maktablarining 8-sinfiga o‘qishga qabul qilish bo‘yicha hujjat topshirgan nomzodlarning ona tili va adabiyot fanidan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini baholashda foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholash maqsadi – nomzod o‘quvchilarining ona tili va adabiyot fanidan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarini amaldagi dasturlarda belgilangan o‘quv maqsadlari asosida kompleks baholash. Mazkur baholash natijalari asosida ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi tizimidagi ijod maktablarining 8-sinfiga qabul qilish bo‘yicha qarorlar asoslangan (valid) bo‘lishini ta’minlash maqsadida baholashda validlik, ishonchlilik, adolat va shaffoflik tamoyillariga rioya qilinishi ta’minlanadi.

II. Me’yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 27-maydagi “Prezident, ijod, ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarga o‘quvchilarni saralab olish hamda qabul qilish tartibiga oid normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to‘g‘risida”gi 214-son qarori.

2. Ona tili va adabiyot fanidan umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 5-6-sinflar hamda Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligining 7-sinf uchun amaldagi o‘quv dasturi

III. Baholash qamrovi va ajratilgan vaqt

Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi tizimidagi ijod maktablarining 8-sinfiga o‘qishga qabul sinovida o‘quvchilarining ona tili va adabiyot fanini bilish darajasini aniqlash uchun jami **20 ta** yopiq test topshirig‘i taqdim etiladi. Topshiriqlarni bajarish uchun **40 daqiqa** vaqt berilgan. Bunda yopiq test topshiriqlaridan (*yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan test topshiriqlari(Y1)*, *moslashtirishni talab qiladigan test topshiriqlari(Y2)* va *ketma-ketlikni talab qiladigan test topshiriqlari(Y3)*) foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi, baholanadigan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Mazmun soha	Savol tartib raqami	Bilim, ko'nikma va kompetensiyalar	Topshiriq turi	Kognitiv darajasi	Ball
1. Ona tili (1-12 savollar) 12 ta					
Talaffuz va imlo	1	Tovush hodisalari: ortishi (parvoyim), tushishi (ko'ngli) va almashishi (yuragi) haqida bilish. O'zbek tilining asosiy imlo qoidalarini bilish.	Y1	B	1.9 ball
	2	Asos va qo'shimchalar imlosiga doir topshiriqlarni bajara olish.	Y1	B	1.9 ball
Leksikologiya	3	Iboraning xususiyatlari va uni nutqiy vaziyatlarda to'g'ri qo'llash. Ibora, qo'shma so'z va so'z birikmasining o'zaro o'xshash hamda farqli jihatlariga oid topshiriqlarni bajarish.	Y1	Q	1.9 ball
	4	So'zlarning shakl va ma'no munosabatiga ko'ra turlarini anglash. Sinonimlar, omonimlarni bilish.	Y1	Q	1.9 ball
	5	So'z va uning ma'nosini angelaydi, so'zlarning o'z (bosh) va ko'chma ma'nolarini tahlil qila olish.	Y2	Q	1.9 ball
So'z turkumlari	6	Bog'lovchi va yuklamalarning vazifasi, imlosi va xususiyatlari haqida bilish.	Y1	Q	1.9 ball
	7	Ko'makchilarning vazifasi, imlosi va xususiyatlari haqida bilish.	Y1	Q	1.9 ball
	8	Ko'makchi fe'llar va ularning ma'nolari. Fe'llarning munosabat shakli (zamon, shaxs-son)ga doir mashqlarni bajarish.	Y1	Q	1.9 ball
	9	Hisob so'zlar. Matndan hisob so'zlarni ajratish mashqlari. Qadimdagi hisob-o'lchov so'zlariga oid bilimlarga ega bo'lish.	Y1	B	1.9 ball

Tinish belgilari	10	Tinish belgilarini bir-biridan farqlash va ularning qo‘llanilishiga doir topshiriqlarni bajara olish.	Y1	Q	1.9 ball
Sintaksis	11	Matnni o‘qib tushuna olish, matn asosida berilgan topshiriqlarni ishlay olish.	Y1	M	1.9 ball
	12	Matnni tahlil qilish. Matn mazmuniga oid asosiy va qo‘shimcha fikrni aniqlash.	Y1	M	1.9 ball
2. Adabiyot (13-20 savollar) 8 ta					
Hikmat durdonalari	13	Xalq og‘zaki ijodi va xalq qo‘shiqlariga oid topshiriqlarni bajara olish, xalq qo‘shiqlarini turlari bo‘yicha farqlay olish.	Y1	B	1.9 ball
	14	Alisher Navoiy ruboiy, qit‘a va fardlarining mazmuni, g‘oyasiga doir ma‘lumotlarni bilish. Tahlil qila olish	Y1	Q	1.9 ball
	15	O‘zbek nasri vakillarining asarlarida voqealar bayoni, obrazlar tasviridan xabardorlik. Asarning g‘oyasi, mazmuni, badiiy tahlil asoslariga ko‘ra tahlilini bilish.	Y3	Q	1.9 ball
	16	O‘zbek shoirlari she‘rlarini badiiy tahlil asoslari bo‘yicha tahlil qila olish, o‘qib tushuna olish.	Y1	M	1.9 ball
Jahon adabiyoti	17	Jahon adabiyoti vakillarining asarlaridagi voqealar bayoni, obrazlar tahlilidan xabardorlik.	Y1	Q	1.9 ball
	18	Badiiy tahlil asoslariga oid tushuncha va izohlarni bilish.	Y1	Q	1.9 ball
Milliy meros	19	Mumtoz adabiy janrlarni farqlash va mazmunini tahlil qila olish.	Y1	M	1.9 ball
	20	Adabiy matnni tahlil qilish va undan kelib chiqib mulohaza qila olish.	Y1	M	1.9 ball

IV. Kognitiv ko‘nikmalar va baholash mezonlari

Topshiriqlar uchun belgilangan ballar ularning murakkablik darajasini bajarishda talab etiladigan bilim, ko‘nikma va mantiqiy fikrlash hajmini hisobga olgan holda belgilangan.

Test topshiriqlarining kognitiv ko'nikmalar va baholash mezonini bo'yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

Kognitiv daraja	Izohi	Testlar soni (ta)	Jami
Bilish	Reproduktiv darajadagi topshiriqlarining mazmuni o'quvchilar tomonidan o'quv materiali qayta ishlanmasdan, ularning xotira qobiliyatini aniqlovchi, fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanishini tushunishga qaratilgan	4	7.6
Qo'llash	Produktiv o'quv topshiriqlar o'quvchilar tomonidan o'rganilgan qoidalarni tanish vaziyatlarda qo'llashni talab etadi. Ushbu topshiriqlarda o'quvchilar berilgan ma'lumotlar asosida bilim, tushuncha va jarayonlarni yangi (notanish) kontekstlarda qo'llaydi.	4	7.6
	Produktiv o'quv topshiriqlar o'quvchilar tomonidan o'rganilgan qoidalarni tanish vaziyatlarda qo'llash, o'xshash vaziyatlardan farqlash, qiyoslash, muammoli vaziyatlarni aniqlashni talab etadi. Ushbu topshiriqlarda o'quvchilar berilgan ma'lumotlarni yangi (notanish) kontekstlarda qo'llaydi.	7	13.3
Mulohaza qilish	Intellektual darajadagi topshiriqlar o'zlashtirilgan bilim, va ko'nikmalarni notanish vaziyatlarda qo'llash, faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarishni talab qiladi	5	9.5

Test topshiriqlari umumiy **38 ball** bilan baholanadi. Test topshiriqlarida javob variantlarining faqat bittasi tanlanadi, ikki va undan ortiq tanlangan javoblar uchun, shuningdek, javobi belgilangan tartibda belgilanmagan topshiriqlar uchun ball berilmaydi.

V. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, dalolatnoma tuzib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

Ona tili

1. 5-sinf. Ona tili darslik. N.Mahmudov, A.Sobirov, Sh.Sattorov, Sh.Toshmirzayeva, D.Mannopova. Toshkent – 2020.
2. 6-sinf. Ona tili darslik. Iroda Azimova, Klaraxon Mavlonova, Sa'dullo Quronov, Shokir Tursun, Nilufar Hakimova, Mansur Siddiqov. Toshkent-2022.
3. 7-sinf. Ona tili darslik. Iroda Azimova, Klaraxon Mavlonova, Sa'dullo Quronov, Shokir Tursun, Nilufar Hakimova, Mansur Siddiqov. Toshkent-2022.

Adabiyot

4. 5-sinf adabiyot darligi. S.Ahmedov, B.Qosimov, R.Qo'chqorov, Sh.Rizayev. Toshkent – 2020.
5. 6-sinf. Adabiyot darslik. Zulxumor Mirzayeva, Komil Jalilov. Toshkent- 2022.
6. 7-sinf. Adabiyot darslik. Zulxumor Mirzayeva, Komil Jalilov. Toshkent- 2022.